

АДМІНІСТРАТИВНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Катерина Вячеславівна КОРЕНЕВА,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Проблема корупції залишається однією з найсерйозніших загроз для розвитку демократичних інститутів та ефективного державного управління в багатьох країнах світу, включно з Україною. Особливої уваги вимагає питання корупції в органах прокуратури, яка виконує важливу роль у підтриманні законності та правопорядку. Ефективний адміністративний контроль за діяльністю органів прокуратури є ключовим елементом у забезпеченні запобігання корупційним проявам у цій сфері. Міжнародний досвід показує, що успішне впровадження антикорупційних заходів в органах прокуратури можливе завдяки системі контролю, що поєднує внутрішні та зовнішні механізми нагляду. Україна, прагнучи до євроінтеграції, активно впроваджує міжнародні стандарти боротьби з корупцією, але існує необхідність адаптувати ці стандарти до національних реалій.

Міжнародний досвід адміністративного контролю за діяльністю органів прокуратури у сфері запобігання корупції відзначається різноманітністю підходів та інструментів, які були розроблені з метою забезпечення ефективного функціонування прокуратур у різних країнах світу. Відповідно до міжнародних стандартів, головною метою адміністративного контролю є запобігання корупційним правопорушенням шляхом моніторингу, оцінки та нагляду за діяльністю прокурорів і їхніми рішеннями. Організації, такі як GRECO, ООН та ОЕСР, активно впроваджують програми і стратегії для підтримки держав у цьому процесі. Одним із найефективніших методів контролю є створення незалежних органів, які займаються перевіркою діяльності прокуратури та її службовців. У таких країнах, як Франція, існує спеціалізований орган для нагляду за прозорістю прокуратури, що забезпечує незалежність від виконавчої влади. Важливим аспектом французької моделі є регулярні аудити та перевірки, які проводяться для оцінки ефективності функціонування прокурорів у контексті боротьби з корупцією. Окрім цього, державні установи зобов'язані публікувати свої звіти, що підвищує рівень довіри громадськості та прозорість діяльності. Німецька модель також є прикладом ефективного поєднання внутрішнього і зовнішнього контролю за прокуратурою. У Німеччині прокурори підлягають суворому моніторингу з боку як судової, так і виконавчої гілок влади, а також незалежних наглядових органів. Успішним кроком стало створення спеціальних комісій, що мають повноваження розслідувати можливі корупційні прояви у діяльності прокурорів. Це дозволяє забезпечити справедливість у прийнятті рішень та мінімізувати ризики зловживань службовим становищем. Водночас, у Німеччині велике значення приділяється професійній етиці прокурорів, яка регулюється законодавчими нормами та міжнародними стандартами. Інший приклад ефективною системи адміністративного контролю можна знайти в США. Тут діє кілька органів, які здійснюють нагляд за діяльністю прокуратури, включаючи Офіс спеціального проку-

рора, що має повноваження розслідувати випадки корупційних правопорушень всередині прокуратури. Важливо зазначити, що в США акцент робиться на відкритості діяльності прокуратури перед громадськістю, зокрема через публікацію щорічних звітів та забезпечення доступу громадян до інформації про хід розслідувань. Це сприяє підвищенню довіри до прокуратури як одного з головних інститутів у боротьбі з корупцією. Важливою частиною міжнародного досвіду є також механізми запобігання конфлікту інтересів у прокуратурі. У багатьох країнах, таких як Великобританія та Канада, розроблені чіткі правила для запобігання ситуаціям, коли прокурор може бути підданий тиску чи впливу через особисті або службові зв'язки. Використання таких механізмів допомагає зберегти незалежність прокурорів у процесі прийняття рішень та мінімізувати корупційні ризики.

На нашу думку, міжнародний досвід адміністративного контролю за діяльністю органів прокуратури показує, що успішна боротьба з корупцією в цій сфері можлива за умови впровадження незалежних наглядових органів, забезпечення прозорості роботи прокуратури та створення чітких механізмів для запобігання конфлікту інтересів. Кожна з країн, розглянутих у цьому контексті, демонструє свій унікальний підхід, однак загальними є зусилля щодо підвищення підзвітності та прозорості прокуратури як важливого інституту правопорядку.

Перспективи впровадження міжнародного досвіду в Україні у сфері адміністративного контролю за діяльністю органів прокуратури є надзвичайно важливими для вдосконалення антикорупційної політики держави. Україна, маючи досвід системної реформи правоохоронних органів та прокуратури, продовжує працювати над тим, щоб адаптувати міжнародні стандарти боротьби з корупцією до своїх національних реалій. Міжнародний досвід показує, що для ефективного запобігання корупції в органах прокуратури необхідно не лише створювати нові інституції, але й забезпечувати незалежність наглядових структур, прозорість діяльності та підзвітність перед громадськістю. Однією з перспективних практик є впровадження незалежних зовнішніх органів, які б здійснювали постійний контроль за роботою прокуратури. В Україні вже створено Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру, що є позитивним кроком у цьому напрямку. Проте необхідно удосконалювати її роботу через тіснішу координацію з іншими правоохоронними органами, а також створення незалежного органу з чіткими повноваженнями для нагляду за прокуратурою на всіх рівнях. Такий орган повинен бути незалежним від впливу політичних та адміністративних структур і мати широкі повноваження щодо проведення аудиту, розслідування випадків зловживань та оприлюднення своїх результатів. Іншим важливим аспектом впровадження міжнародного досвіду є забезпечення прозорості роботи прокуратури. В Україні вже існують певні механізми, що дозволяють здійснювати контроль за роботою прокурорів, проте вони потребують подальшого вдосконалення. Використання електронних систем для відстеження дій прокуратури, автоматизованих систем звітності та створення відкритого доступу до інформації про хід справ і результати розслідувань можуть значно підвищити рівень прозорості та довіри до органів прокуратури. Публікація регулярних звітів про діяльність прокуратури, як це робиться у багатьох країнах, може стати важливим кроком у підвищенні підзвітності прокурорів перед суспільством. Перспективним також є використання технологій електронного врядування, що дозволить

підвищити ефективність контролю за діяльністю прокуратури. Запровадження таких систем, як електронний документообіг, автоматизований розподіл справ та онлайн-моніторинг ходу розслідувань, дозволить мінімізувати людський фактор і зменшити можливості для корупційних дій. Досвід країн Європейського Союзу показує, що такі технологічні рішення сприяють зменшенню корупційних ризиків та підвищують ефективність розслідувань. Також необхідно звернути увагу на підвищення рівня професійної етики серед прокурорів. Міжнародний досвід показує, що встановлення чітких стандартів етичної поведінки та відповідних механізмів контролю за їх дотриманням є важливим інструментом запобігання корупції. В Україні вже впроваджено певні етичні стандарти, однак їх необхідно адаптувати до сучасних викликів і забезпечити регулярний моніторинг їх дотримання. Залучення громадськості до процесу нагляду за діяльністю прокуратури є ще одним важливим напрямом. В Україні існують організації, що здійснюють моніторинг діяльності правоохоронних органів, але їхня співпраця з органами прокуратури поки що є недостатньою. Міжнародний досвід демонструє, що активне залучення громадських організацій до процесу контролю підвищує рівень прозорості та ефективності антикорупційної політики.

Ми вважаємо, що перспективи впровадження міжнародного досвіду в Україні пов'язані з удосконаленням існуючих механізмів адміністративного контролю за діяльністю прокуратури, підвищенням рівня прозорості та підзвітності прокурорів, впровадженням нових технологій для автоматизації процесів та залученням громадськості до процесу моніторингу. Ці кроки допоможуть підвищити ефективність антикорупційної політики та зміцнити довіру громадян до системи правосуддя.

Отже, враховуючи міжнародний досвід, Україна має великі можливості для удосконалення системи адміністративного контролю за діяльністю органів прокуратури у сфері запобігання корупції. Незалежний зовнішній контроль, забезпечення прозорості роботи прокуратури та активне залучення громадськості до процесу нагляду можуть стати запорукою успішної боротьби з корупцією в Україні. Впровадження цих підходів дозволить не лише підвищити ефективність роботи прокуратури, але й зміцнити довіру громадян до правоохоронних органів загалом.